

Tildeling av hoppekvoter for avlssesongen 2025

Vurderingene er gjort av avlsutvalget i samarbeid med avlsfaglig rådgiver ved Norsk Hestesenter, Therese Selle.

Kvotebegrensning på hingster er et viktig hjelpemiddel for å begrense innavlsutviklingen i dølahesten.

Beregningene i EvA gjøres av Norsk Hestesenter og resultatene fra EVA skal brukes som utgangspunkt for tildelingen av hoppekvoter til avlsgodkjente dølahingster.

Avlsutvalget og styret i LD har i tillegg utformet kriterier som skal være med i vurderingen av kvoter for 2025.

Uavhengig av slektskap til populasjonen vil dette alltid gjelde:

Hingster som blir kåret for første gang, premierte hingster som har gjennomgått utvidet bruksprøve 2025 og hingster med null avkom vil alltid få en kvote på 15. Eldre hingster som får avlsgodkjennelse i 2025 vil få tildelt hoppekvote umiddelbart etter hingsteutstillingen.

Merk at førstegangsviste hingster som blir kåret blir avlsgodkjent for to år med en total kvote på 15 hopper. Det vil si at hingsten kan ha maksimalt 15 hopper fordelt over de to årene den er avlsgodkjent. Hingsten kan ha 15 hopper første året, men har da fylt kvoten sin og vil ikke ha mulighet til å bedekke hopper andre året. Hingsten kan møte til annengangsvisning året etter førstegangsvisning uavhengig om kvoten på 15 hopper er fylt eller ikke. Hvis hingsten går i fjellhamning og får 20 i kvote det første året, men ikke fyller hele kvoten, avregnes resterende kvote påfølgende år på den tildelte kvoten på 15 hopper. Hingstene må møte til annengangsvisning for å få ny avlsgodkjennelse og ny kvote.

For at hingster skal settes til en annen kvote enn det slektskapsberegningene i EvA tilsier, må ett eller flere av kriteriene under ny kvotegruppe oppfylles.

Inndeling av kvotegrupper med underliggende kriterier:

Kvotepå 15 hopper:

- Hingster som blir kåret for første gang
- Alle premierte hingster som har gjennomgått utvidet bruksprøve i gjeldende år
- Alle hingster uten avkom
- Hingsten skal ikke ha hatt avlsgodkjente sønner eller sønnesønner i 2024
- Hingsten kan ikke ha mer enn 35 bedekninger siste 3 bedekningsår
- Hingsten kan ikke ha flere enn 30 fødte avkom

Hingst	Kvotepå 2025	Fødte avkom	Far	Morfar	Bedekte hopper 2024
Dobbas	15	11	Jonsvarten	Smedsmo Lindar	0
Midtgards Alvin	15	4	Tresa Svarten	Heirums Borken	1
Skjerven Svarten	15	0	Morka Bron	Morkasjur	18
Sundfors Viljar	15	6	Midtgards Svarten	Randsvarten	20
Uddson	15	17	Udd	Randsvarten	0

Kvote på 10 hopper:

- Hingster med mellom 1 og 40 fødte avkom
- Hingsten skal ikke ha hatt mer enn to avlsgodkjente sønner eller sønnesønner i 2024
- Hingster som har fått tildelt kvote på 5 av EVA og har 20 eller færre fødte avkom
- Hingsten kan ikke ha mer enn 45 bedekninger siste 3 bedekningsår

Hingst	Kvote 2025	Fødte avkom	Far	Morfar	Bedekte hopper 2024	
Ankaltruds Tambar		10	6	Vivelstad Svarten	Frøyvin	1
Geilostølens Viktor		10	36	Vollaug Søve	Borgvind	0
Gjerde Prinsen		10	22	Mostjernar	Skogly Prins	2
Grane Knekten		10	3	Smedsmo Knekten	Mostjernar	2
Haugstad Stjernen		10	15	Dalavarten	Vigvind	0
Høgheims Rauen		10	17	Vetle Rauen	Vollaug Vind	1
Jensagardens Lykting		10	3	Skjåk Balder	Randsvarten	0
Krokens Solan		10	22	Björkhagens Modig (SE)	Zultan 1949	0
Lundeprinsen		10	4	Randtind	Morkasjur	0
Lundes Storm		10	4	Nybakk Frøyar	Dalavarten	0
Meringa Rusken		10	8	Elstad Rusken	Randsvarten	5
Midtgards Storm		10	24	Vivelstad Svarten	Bonus	10
Midtgards Svarten		10	29	Elstad Blesen	Bonus	5
Morka Bron		10	29	Fjellstad Bron	Moklompen	10
Møller Jens		10	1	Stjerne Gut	Vårdølen	10
Naustvoll Bajas		10	13	Espeset Blåen	Vollaug Søve	0
Nybakk Frøyar		10	38	Jonsvarten	Vårdølen	1
Randjo		10	11	Jonsvarten	Randsvarten	1
Rudland Robust		10	7	Elstad Jokern	Gjerde Blæsen	3
Sellands Even		10	12	Ullins Stjerneblesen	Smedsmo Knekten	1
Skjævestad Alvin		10	8	Randvar	Jonsvarten	0
Skrims Fjellkar		10	7	Mostjernar	Jonsvarten	0
Skraarudknekten		10	14	Elstad Jokern	Skogs Titan	1
Stjerne Gut		10	6	Gjerde Blæsen	Liagutten	1
Sælid Trym		10	26	Vollaug Søve	Bjontind	3
Ustu Knekten		10	13	Skrims Eirik	Elstad Blesen	0

Kvote på 5 hopper:

- Alle hingster som ikke oppfyller kravene for kvoter på 10 eller 15 hopper.

Hingst	Kvote 2025	Fødte avkom	Far	Morfar	Bedekte hopper 2024
Elstad Blesen	5	63	Gullstein	Skrimsblessen	5
Elstad Jokern	5	31	Gullstein	Skrimsblessen	5
Espeset Blåen	5	31	Myklar	Hallingblåen	5
Fagerli Knut	5	22	Ullins Stjerneblesen	Morkasjur	10
Gjerde Blæsen	5	59	Sogna Blæsen	Bronson	2
Kristian Svart	5	55	Skrim Christian Kvart	Tangvar	5
Laagendølen	5	32	Björkhagens Modig (SE)	Skarprins	3
Moprins	5	44	Ramsvik Prins	Villmarkens Vårvind	3
Ramsvik Odin	5	22	Ullins Stjerneblesen	Vårdølen	7
Randvar	5	30	Skrimsblessen	Randsvarten	8
Skraaruds Eldølen	5	28	Gullstein	Teigmoblesen	5
Smedsmo Mynt	5	43	Myklar	Syljesehrauen	0
Svangstu Fardølen	5	33	Vårdølen	Øverlandtind	2
Svantesvold Søve	5	35	Vollaug Søve	Teigmoblesen	2
Tirilborken	5	49	Elstad Blesen	Bekkebirk	9
Tresa Svarten	5	38	Elstad Blesen	Morkasjur	0
Tresa Vårvind	5	27	Smedsmo Mynt	Morkasjur	2
Vivelstad Svarten	5	62	Eldkar	Sogna Blæsen	4
Åsen Balder	5	23	Moklumpen	Randsvarten	0

Eksempler på vurdering ved tildeling av kvoter:

1. Hingst tildelt kvote på 5 hopper av EvA, har mindre enn 20 avkom, ingen avlsgodkjent sønn og har ikke bedekt mer enn 45 hopper siste 3 bedekningsår.
 - Fyller kravene for å tildeles en kvote på 10 hopper, og justeres opp fra 5.
2. Hingst tildelt kvote på 15 hopper av EvA, har mer enn 30 avkom og 2 avlsgodkjente sønner.
 - Fyller ikke kravene for å tildeles en kvote på 15 hopper, og justeres dermed ned til 10.

Unntak og dispensasjon

Hingstene som skal slippes med hoppefølge i Sikkilsdalen, Bekkelegeret og Tronhus får, hvis gitte kriterier er oppfylt, automatisk tildelt kvote på 20 hopper. Dette gjelder ikke hingster som har fått tildelt kvote på fem hopper.

Kriterier for fjellhingster:

Slektskapet mellom hingstene skal ikke overstige en gitt verdi, som vil bli publisert innen 31. mars 2025. (Slektskapskjøringer vil bli utført av Therese Selle, som grunnlag for maksverdi slektskap mellom hingstene).

Halvbrødre kan ikke få 20 i hoppekvote samme år.

En hingst kan ikke tildeles 20 i hoppekvote to år på rad.

Lokallag som arrangerer slipp, vil ha mulighet for å søke om økt kvote opp til 15 hopper for hingster som har blitt tildelt en lavere kvote. Et lokallag kan kun søke om dispensasjon for en hingst.

Dispensasjon kan gis med følgende begrunnelser, men ikke begrenset til:

- Økonomiske forhold for å gjennomføre slippet
- Få andre tilgjengelige hingster i distriktet
- Hingsten gir kombinasjoner med akseptabel innavlsgrad mot lagets hopper

Lokallag kan søke dispensasjon ved skriftlig søknad sendt til Landslaget for Dølahest ved avlsutvalget på avl@dolahesten.no, innen en uke etter avholdt hingsteutstilling.

Avlsutvalget i Landslaget for dølahest, 19. desember 2024.

Underlag til fastsetjing av individuelle hoppekvoter for dølahest i sesongen 2025

Av: Therese Selle, Fagrådgjevar avl, Norsk Hestesenter, 28.11.2024

Avlsprogrammet EvA gir moglegheit til å berekne det me kallar «optimale bidrag». Det ein då gjer, er å berekna dei mest optimale paringane, utelukkande med omsyn til slektskap. Altså det settet med paringar som gir minst auke i innavl og høgast grad av spreing av det genetiske materialet. Det inneber at programmet selekterer både hingstar OG hopper. Berekningane må derfor reknast som retningsgivande, sidan seleksjon på hoppesida ikkje er i bruk på den måten i avl på nasjonale rasar.

I desse berekningane har me brukt følgande referansepopulasjonar:

- Alle kåra eller premierte hingstar i registeret, som per 22.11.2024 ikkje var registrert døde eller kasterte. Det utgjorde 61 hingstar.
- Alle levande hopper fødd i tidsrommet 2005-2024, totalt 1282 hopper.

Gjennomsnittleg slektskap mellom hoppepopulasjonen og hingstane i berekninga er 0,27 ($\pm 0,033$), medan det mellom hingstane er eit gjennomsnittleg slektskap på 0,30 ($\pm 0,059$). Til samanlikning er slektskapet mellom halvsøsken 0,25.

Berekningane er gjort med føresetnad om at det er 300 bedekningar som skal fordelast. Dette er eit tal som er representativt for gjennomsnittleg tal bedekte hopper dei siste åra. Det var riktignok ein nedgang i bedekningstal i 2024, dersom dette fortset vil me justere føresetnadane for køyringa. Programmet plukkar ut dei best eigna kandidatane, basert på slektskap. Resultatet kan betraktast som rettleiande for fastsetjing av individuelle kvotar for kommande avlssesong.

Norsk Hestesenter vil ikkje anbefala å tildele kvotar som er basert på slektskapsberekningar åleine. I stamtavlene er det individ som er mindre beslekta med resten av populasjonen (NSV hestar og kaldblodshestar hovedsakleg) og programmet vil alltid favorisere dyr som er lite beslekta med resten av populasjonen. Desse dyra bidrar ikkje nødvendigvis med forbetring av eigenskapane som er viktigst i avls målet. Rådet som er gitt til Landslaget for Dølahest er derfor å nytta slektskapsberekningane retningsgivande, men å inkludere fleire omsyn ved tildeling av kvotar som blant anna hingstens alder, tal fødde avkom, om hingsten har avlsgodkjente avkom, i tillegg til hingstens slektskap til populasjonen.